

19. september 2006

Tre anbefalinger til Folketinget

- 1. Etabler rammer for et velfungerende elmarked med lige konkurrencevilkår og ærlige elpriser**
- Lad elforbrugerne få den billigst mulige el
- 2. Planlæg for maksimal andel af elforbruget fra vindkraft - mindst 50 % i 2025**
- Styrk forsyningssikkerheden
- 3. Staten skal tage medansvar for den rigtige placering af vindmøller**
Ny vindkraft fordeles ligeligt på hav og land
- Lad os finde de rigtige steder til nye vindmøller

Dansk energi giver forsyningssikkerhed

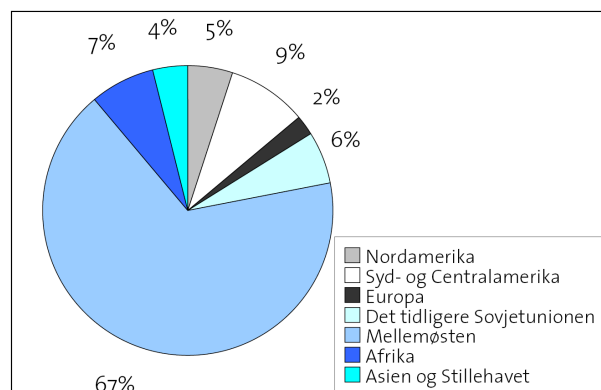
Energipolitikken givne ramme er, at den globale energifremtid går mod øget behov for energi og højere priser på energi.

Energiforbruget er stigende i hele verden. I bl.a. folkerige lande som Kina og Indien stiger det eksplosivt. Samtidigt er det et vilkår, at reserverne af olie, gas og kul ikke er ubegrænsede. Danmark er selvforsynende med energi, men dansk olie og gas slipper op. Indenfor en overskuelig fremtid bliver vi nødt til at importere brændsel. Det vil blive over meget store afstande og fra måske politisk ustabile områder. I hele EU importeres i dag 50 % af energien. Om få år vil det være 70 %.

Spørgsmålet om selvforsyning og afhængighed af import bliver stadig vigtigere for økonomi og forsyningssikkerhed. Flerstrengt energiforsyning og mindre afhængighed af import betyder større forsyningssikkerhed.

Vi skal planlægge, så vi også har forsyningssikkerhed om 10 og 20 år.

Vindkraft er også et centralt redskab i klimapolitikken. Kyoto-handelsmekanismen bør suppleres med indenlandske tiltag, der er økonomisk fordelagtige. Nye vindmøller på land i Danmark er en af de billigste veje til CO₂-fortrængning.

To tredjedele af verdens kendte, fossile energireserver findes i Mellemøsten.

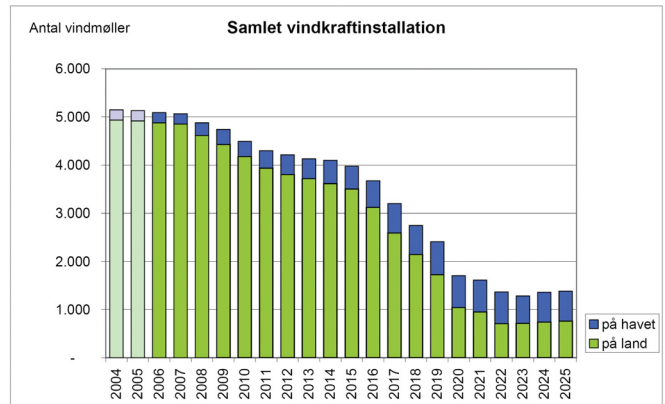
Maksimal andel af elforbruget fra vindkraft – mindst 50 % i 2025

Det bør indarbejdes som et mål for energiplanlægningen at skabe de nødvendige rammer for, at mindst halvdelen af elforbruget i 2025 kan produceres med dansk vedvarende energi - vindkraft.

For at nå mindst 50 % i 2025 er det nødvendigt at tilrette markedsrammer og langtidsplanlægge for egnede placeringer på land.

I dag dækker 5.200 vindmøller 20 % af elforbruget. I 2025 kan vi nøjes med ca. 1.400 vindmøller, der fordelt på land og hav vil kunne levere 50 % af elforbruget.

Om 20 år kan vi altså have den dobbelte elproduktion fra et meget lille antal møller i forhold til i dag.

Ny vindkraft fordeles ligeligt på land og hav

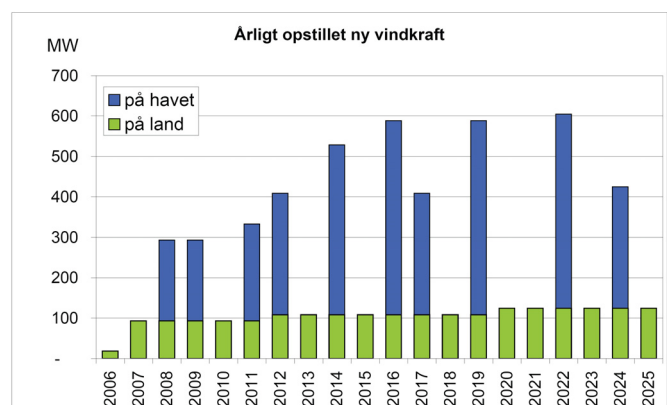
Det er samlet set så meget dyrere at etablere og vedligeholde vindmøller på havet, at vindmøller på land kan levere el 20 % billigere end havmøller.

Til gengæld er der grænser for, hvor høje møller, det er rimeligt at søge opsat i det danske landskab, mens der ikke er sådanne hensyn at tage ved havmøller placeret relativt langt fra kysten.

Vi foreslår, at der på land findes placeringer til en rolig, kontinuerlig opsætning af ca. 100 MW pr. år – dvs. ca. 40 møller. Planlægningsmæssigt er det en overkommelig opgave. Som gennemsnit for Danmark betyder det mindre end én ny mølle i hver storkommune hvert andet år.

Ved havplacering er det af mange grunde praktisk at planlægge opsætning af møller i relativt store parker. Det betyder, at der med opsætning af en lignende kapacitet som på land – men formentlig om få år i endnu større møller – ikke er brug for en havmøllepark hvert år. Til gengæld er der i højere grad end på land brug for en relativt præcis langtidsplanlægning, således at bl.a. netudbygning og indpasning af de store anlæg kan forberedes af Energinet.dk på en samfundsøkonomisk optimal måde.

Mens opstillingen af landmøller bør ske jævnt over årene, er offshoreprojekter mere velegnet til større projekter med 1-2 års mellemrum.

Staten skal tage medansvar for den rigtige placering af vindmøller

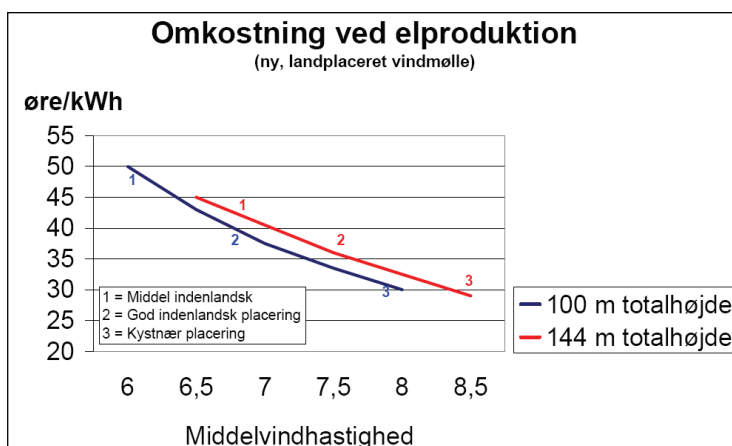
De nye kommuner overtager pr. 1. januar 2007 vindmølleplanlægningen fra amterne. Det vil ikke mindst i overgangsfasen være nødvendigt, at staten påtager sig et hovedansvar for en god langtidsplanlægning for mulige placeringer til nye vindmøller. De store nye vindmøller kan sjældent placeres de samme steder, som de eksisterende vindmøller. Og de fleste kommuner vil ikke have særlig faglig ekspertise indenfor vindmølleplanlægning, ligesom fordelingen af pladser mellem kommunerne kan blive et problem for lokale politikere.

Til kommunerne skal udarbejdes vejledning i langtidsplanlægning for vindmølleplaceringer, hvor der kan stå vindmøller med en totalhøjde på op til 150 m. Det svarer til de største møller, der bliver sat op på land i Danmark i dag.

Det er vores anbefaling, at større møller anbringes på havet og at de få nødvendige særlige testpladser til sådanne møller udpeges gennem en statslig planlægning.

Totalhøjden er afgørende for økonomien. En 100 meter høj 2 MW vindmølle på en middelhøj placering inde i landet kan producere til 49 øre/kWh, mens en 3,6 MW mølle med 144 m totalhøjde samme sted kan producere el til 43 øre pr. kWh.

Samtidig stiger den produktionsmæssige udnyttelse af vindmølleplaceringen markant, idet el-produktionen mere end fordobles.

Ikke flere udskiftningsordninger

De seneste års udskiftningsordninger har i praksis næsten standset en egentlig regional og kommunal planlægning, hvor der tages hensyn til både vindressourcer, landskab og naboer. Godkendelse af placeringer til nye møller er blevet knyttet til et krav om nedtagning af et antal ældre og mindre vindmøller. Det er en unødvendig omkostning, da de eksisterende møller alligevel i løbet af en kortere årrække vil være slidt op og fjernet.

Den nuværende udskiftningsordning skal gøres færdig

Den igangværende udskiftningsordning er i store vanskeligheder, idet amterne ikke har nået at udpege placeringer, der kan anvendes til de aftalte 350 MW store, nye vindmøller. For at de nye møller kan nå at blive opstillet inden udgangen af 2009, er det nødvendigt, at anvendelige placeringer er fundet senest i begyndelsen af 2007. Der er lang leveringstid på nye vindmøller, og ingen tør bestille en mølle, før en plads til den er sikret.

Da udskiftningsordningen er en del af et energiforlig i Folketinget - og da der med opkøb af ældre møller er disponeret i tillid til den politiske beslutning - er det et politisk ansvar, at den gennemføres som planlagt.

Der er brug for et elmarked med lige konkurrencevilkår

Vindmøllerne producerer strøm uden afledte omkostninger som følge af luftforurening med CO₂, svovl, kvælstof og partikler. De seneste års store forskningsprojekter har dokumenteret entydigt, at vindkraft er billigst, hvis de sande omkostninger ved elproduktion skulle betales over elregningen.

Vindmøllerne får ikke afregning for CO₂-fri elproduktion

CO₂-kvotemarkedet, hvor omkostningen kun delvist slår igennem på markedsprisen for el, og uddeling af gratis-kvoter til forurenende elproduktion er aktuelt et særligt problem for vindkraft. Da gratis-kvoter i følge EU-bestemmelserne kun kan uddeles til forurenende virksomheder, der til gengæld kan omsætte dem i penge, er der her tale om en tydelig konkurrenceforvridning på elmarkedet.

Uddelingen af gratis-kvoter må betragtes som en overgangsordning og regeringen bør arbejde for afskaffelse snarest muligt i EU og i Danmark. Fastholdes gratis-kvoter er det nødvendigt med en kompensation til vindmøllejerne, således at de markedsforkerte virkninger udlignes.

Vindmøllerne får ikke afregning for elproduktion uden luftforurening

Luftforurening med partikler, svovl og kvælstof giver skader på afgrøder, træer og bygninger blandt andet på grund af syreregn. Men har især store sundhedsmæssige omkostninger, f.eks. astma, bronkitis, hjerte-/kredsløbsproblemer og lungekræft.

De skjulte, afledte sundhedsmkostninger som følge af luftforurenende elproduktion i Danmark var i 2004 7,5 mia. kr., svarende til mere end 20 øre/kWh (DMU, 2005).

Uanset at denne skjulte omkostning falder de kommende år på grund af yderligere røgrænsning, vil der stadig i mange år her være et stort beløb, som elforbrugeren betaler et andet sted end over elregningen. Bl.a. som personlige sundhedsmkostninger eller over skattebilletten. Elforbrugeren ser ikke en ærlig elregning.

Mekanismen fungerer som et skjult tilskud til forureneren, der ikke selv betaler de reelle produktionsomkostninger.

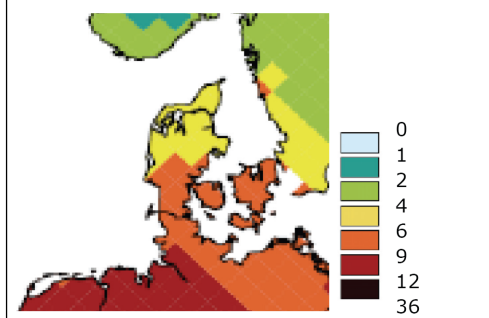
Da miljøbelastningen i dag ikke slår igennem på markedsprisen, regulerer markedet ikke for miljøhensyn.

Beskæring af pristillæg for merværdi er markedsforkert

Vindmøllerne er også udsat for markedsmæssig skævvridning i forhold til pristillægget, der gives som delvis kompensation for vindmøllestrømmens merværdi.

Vindmøller afregnes i dag med markedsprisen og et pristillæg på op til 10 øre/kWh. Dette tillæg beskæres imidlertid således, at det for de eksisterende møller falder delvist eller helt væk, når markedsprisen bevæger sig i området mellem 26 og 36 øre/kWh. Kun for nye møller sat op efter 1. januar 2003 er 10-øren hel.

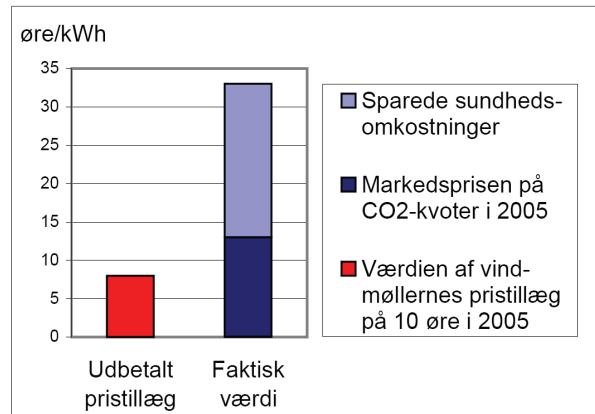
Tab af levetid i måneder pga. partikler
Kilde: EU

Pristillægget falder desuden helt væk for alle møller, når de er 20 år.

For den igangværende udskiftningsordning er det et særligt problem, at incitamentet med et pristillæg på 12 øre de første 12.000 fuldlasttimer er gjort værdiløst ved, at pengene ikke bare skal bruges forlods til at opkøbe eksisterende møller til nedtagning for et opnå en byggetilladelse, men også bagefter forsvinder, når markedsprisen er mellem 26 og 38 øre.

Virningen af disse markedsbegrænsninger er, at de förstærker de ulige konkurrencevilkår på markedet. Vindmøllestrømmen har samme merværdi uanset markedsprisens størrelse og uanset produktionsanlæggets alder.

I de første 7 måneder af 2006 var pristillægget i gennemsnit 3,1 øre/kWh.

Pristillæg gøres uafhængige af markedets svingninger og møllens alder

Da pristillægget ikke er et produktionstilskud, men en betaling for en leveret vare, er der ikke nogen begrundelse for, at pristillægget ophører ved stigende markedspriser og er knyttet til møllens alder. Bestemmelsen om, at der ikke udbetales pristillæg til elproduktion fra vindmøller, der er 20 år, er ulogisk og markedsforkert.

Så længe de afledte omkostninger ved luftforurening, herunder CO₂, ikke er fuldt indregnet i markedsprisen, bør det som minimum besluttes, at pristillægget på hhv. 10 og 12 øre ikke beskæres i forhold til markedsprisens svingninger. Ligeledes skal begrænsningen på 20 år ophæves.

Et skridt på vejen mod mere lige konkurrencevilkår

En ophævelse af lofter og åremålsbegrænsning vil være et skridt på vejen mod mere lige konkurrencevilkår og vil være et incitament for investorer, der i dag skal indregne marginen for usikkerhed både for markedsprisen og for pristillægget.

Samtidig vil denne beskedne regulering ikke opleves som en omkostning for elforbrugerne. Vi er på vej ud af overgangsordningerne og vindkraftens andel af PSO-omkostningerne på elregningen vil, selv med en sikring af pristillægget, falde fra 4,3 øre pr. kWh i 2005 til under 1 øre pr. kWh i løbet af få år.

Markedsprisen for elforbrugeren er samtidigt 2–4 øre lavere pr. kWh end den ville være uden vindkraft, idet vindmøllernes produktion trykker markedsprisen.

Det lange perspektiv

På længere sigt er den markeds-mæssigt rigtige løsning at skabe lige konkurrencevilkår på elmarkedet ved at lægge afgifter på brændsel svarende til forureningsomkostningerne - princippet forureneren betaler. Det bør tilstræbes over tid, men er vanskeligt på kort sigt. For dansk industris konkurrenceevne er det hensigtsmæssigt, at det sker over en årrække og det bør være et politisk mål, at det sker på europæisk plan.

Pristillæg for vindmøllestrømmens merværdi kan betragtes som en overgangsordning. Vindmøller kan klare sig på el-markedet uden pristillæg, hvis alle afledte omkostninger ved anden elproduktion afspejler sig i markedsprisen.